

APEL ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH DO RADY MINISTRÓW RP

O WPROWADZENIE STANU KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ

Sytuacja w Polsce i na świecie nie ma precedensu w ostatnich dekadach. Epidemia koronawirusa sparaliżowała życie społeczne we wszystkich jego aspektach. Wiele zarazem wskazuje na to, że szczyt epidemii mamy jeszcze przed sobą, zachorowań przybywa bowiem z każdym dniem.

Już teraz można stwierdzić, że koronawirus występuje w Polsce na skalę masową. Tym samym mamy do czynienia z odmianą klęski żywiołowej w postaci katastrofy naturalnej w rozumieniu art. 232 Konstytucji RP oraz ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej. Spełnienie tych przesłanek powinno skutkować wprowadzeniem konstytucyjnie umocowanego stanu klęski żywiołowej. Tymczasem obecnie ustanowiony stan epidemii pociąga za sobą ograniczenia praw i wolności obywatelskich porównywalne z tymi występującymi w warunkach konstytucyjnego stanu klęski żywiołowej. Nie powoduje jednak przesunięcia terminu wyborów Prezydenta RP, co przewiduje art. 228 ust. 7 Konstytucji w razie ogłoszenia stanu nadzwyczajnego, w tym stanu klęski żywiołowej.

Aktualna sytuacja epidemiczna w sposób zasadniczy wpływa jednak na możliwość przeprowadzenia wyborów Prezydenta RP w wyznaczonym terminie, 10 maja bieżącego roku.

Przed wszystkim niewyobrażalne jest zorganizowanie w warunkach epidemii pracy 27 000 komisji wyborczych z udziałem ponad 300 000 ich członków. Już samo znalezienie takiej liczby chętnych jest w tej sytuacji bardzo wątpliwe. Nawet gdyby się to jednak udało, zupełnie nieodpowiedzialne byłoby narażanie zdrowia tych osób na zakażenie w trakcie pracy w komisjach, podczas której musiałyby dochodzić do permanentnego łamania zasad profilaktyki epidemicznej. Również wizyta wyborców w lokalach wyborczych musiałaby wiązać się z zagrożeniem dla ich zdrowia, a wzięwszy pod uwagę dotychczasowy przebieg epidemii, nawet życia. Już wskazane wyżej okoliczności same w sobie wykluczają organizację wyborów w pierwotnym terminie.

Przeprowadzenie wyborów w warunkach epidemii pociągnęłoby za sobą także drastyczne zmniejszenie frekwencji wyborczej. Wynik wyborów z dużym prawdopodobieństwem nie odzwierciedlałby rzeczywistych preferencji wyborców, a uzyskana w takich warunkach legitymacja prezydenta do sprawowania urzędu byłaby nadzwyczaj słaba. Ponadto, faktyczne wykluczenie z udziału w wyborach wielu osób poddanych kwarantannie godziłoby w ich prawa wyborcze.

Należy także zauważyć, że ze względu na gwarancyjny charakter norm konstytucyjnych można bronić poglądu, że już obecnie obowiązują przewidziane w art. 228 ust. 7 Konstytucji RP konsekwencje wprowadzenia stanu klęski żywiołowej jako odmiany stanu nadzwyczajnego. W konsekwencji możliwy jest zarzut, że wybory zorganizowane w maju bieżącego roku odbyłyby się z naruszeniem Konstytucji, a wtedy ich ważność mogłaby być zasadnie kwestionowana.

Mając na względzie zarówno zdrowie i życie obywateli naszego państwa, jak i przestrzeganie zasad demokratycznego procesu wyborczego, a także możliwość kwestionowania ważności samych wyborów Prezydenta RP, wzywamy Radę Ministrów do niezwłocznego wprowadzenia stanu klęski żywiołowej.

Sygnatariusze apelu:

Komitet Obrony Demokracji
Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Stowarzyszenie Sędziów Themis
Obserwatorium Wyborcze
Stowarzyszenie Sędziów Polskich IUSTITIA
Inicjatywa Wolne Sądy,
Fundacja im. Bronisława Geremka
Stowarzyszenie Adwokackie Defensor Iuris
Obywatele RP
Warszawski Strajk Kobiet
Fundacja w Stronę Dialogu
Fundacja Centrum Praw Kobiet
Fundacja SaveOneChild
Polska Fundacja im. Roberta Schumana
Fundacja Feminoteka
Instytut Spraw Publicznych
Stowarzyszenie Interwencji Prawnej
Towarzystwo Dziennikarskie
Stowarzyszenie im. Prof. Zbigniewa Hołdy
Fundacja Projekt: Polska
Stowarzyszenie Państwo Miasto
Akcja Demokracja
Stowarzyszenie Młodych Naukowców
Fundacja Picture.doc
Dziewuchy Dziewuchom
Stowarzyszenie Homo Faber
Fundacja im. Stefana Batorego
Stowarzyszenie Amnesty International
Kongres Kobiet
Stowarzyszenie Miłość Nie Wyklucza
Stałe Prezydium Forum Współpracy Sędziów
Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów Sądów Administracyjnych OSSSA
Stowarzyszenia Klon/Jawor
Stowarzyszenie Sędziów Rodziny w Polsce
Fundacja Szkoła z Klasą
Pracownia Badań i Innowacji Społecznych Stocznia
Fundacja Autonomia
Forum Obywatelskiego Rozwoju (FOR)
Forum Darczyńców w Polsce
Fundacja dla Polski
Stowarzyszenie Prokuratorów Lex Super Omnia
Archiwum Osiałyńskiego
INPRIS - Instytut na Rzecz Prawa i Społeczeństwa